

Valtiovarainministeriö
Snellmaninkatu 1 A
PL 28
00023 Valtioneuvosto

LAUSUNTO KUNTARAKENNELAKILUONNOKSESTA

Evijärven kunta esittää lausuntonaan valmisteilla olevasta kuntarakennelakiluonnoksesta seuraavaa:

Kuntauudistuksen päämääränä pitää olla laadukkaiden ja yhdenvertaisten palvelujen turvaaminen koko maassa. Uudistuksella tulee vahvistaa kuntien edellytyksiä palvelujen tuottajana ja elinvoimaisuuden rakentajana, sekä vahvistaa kuntien taloudellista kantokykyä. Lakiuudistuksella tulee turvata kunnallinen itsehallinto ja asukkaiden vaikutusmahdollisuuksien turvaaminen.

Lakiluonnos tähtää suurempiin kuntakokoihin ja kuntien lukumäärän vähentämiseen. Kuitenkin kevään 2012 lausuntokierroksella kaksi kolmasosaa kunnista vastusti kuntien pakkoliitoksia. Nyt lakiluonnos velvoittaa kuitenkin käytännössä kaikki kunnat niiden toimintaolosuhteista riippumatta kuntaliitosselvitykseen. Nämä pakolliset kuntaliitosselvitykset tulisi poistaa lakiluonnoksesta ja yhdistymisten perustua vapaaehtoisuuteen. Yhdistymistä tulisi kannustaa yhdistymisavustusta nostamalla.

Valtionosuusjärjestelmän muutoksilla kuntia ei saa ajaa taloudelliseen kriisiin kuntien määrän vähentämiseksi pakkoliitoksin.

Kuntarakenneuudistus on tehtävä aidosti kuntia kuunnellen ja alueelliset erityispiirteet huomioon ottaen. Aikataulu on epärealistinen sekä lausunnon antamiselle että lakihankkeen eduskuntakäsittelylle.

Erityisesti:

1. Selvitysvelvollisuudesta, selvityspenusteista (ml. poikkeusperusteista) ja selvitysvelvollisuuden sisällöstä:

Mikäli lakiin jää pakollinen selvitysvelvoite, se ei saa johtaa pakolliseen kuntaliitokseen. Kuntauudistuksen tulee pohjautua vapaaehtoisuuteen.

Vahvan ja elinvoimaisen kunnan yhtenäisten kriteerien laatumiselle ongelman muodostaa kuntien erilaistuminen ja se, että optimaalista kuntakokoa ei tutkimusten mukaan ole olemassa. Selvitysvelvollisuutta koskeville kriteereille ei myöskään ole olemassa tutkimuksellista pohjaa.

Lakiluonnokseen kirjatut selvityspenusteet eivät takaa laadukkaita ja yhdenvertaisia palveluja eikä elinvoimaista kuntarakennetta, mihin lain muutoksella pyritään. Kunnan elinvoimaisuuteen ja taloudelliseen tilanteeseen vaikuttaa eniten hyvä poliittinen johtamiskulttuuri. Lainmuutos tähtää suurempiin kuntakokoihin, joka kokemuksen mukaan on aiheuttanut vain lisää kustannuksia ja vaikeuttanut palvelujen

saatavuutta. Evijärven kunnan kohdalla nämä valtiovallan tähän mennessä velvoittamat palvelujen tuottamistavat suurempina yksikköinä ovat aiheuttaneet vain huomattavia lisäkustannuksia.

Kriteerit kuntakoon kasvattamiseksi eivät myöskään perustu mihinkään tutkimuksiin optimaalisesta kuntakoosta. Kuntakoon suurentaminen ei luo edellytyksiä palvelujen tuottamiseen taloudellisesti.

2. Esityksen sisältämistä määräajoista ja menettelyistä:

Kuntaliitosten ja muiden rakenteellisten uudistusten aikataulua on syytä harkita uudelleen. Tavoitteeksi tulee asettaa uudistusten toteutus aikaisintaan vuoden 2017 alusta lukien.

Kuntarakennelakiluonnosta koskeva lausuntoaika on liian lyhyt. Kunnilla ei ole lausunnon antamiseen riittäviä tietoja SOTE-uudistuksesta, valtionosuusuudistuksesta ja kuntien ja valtion välisestä tehtävien jaosta.

3. Valtioneuvoston toimivallasta päättää kuntajaon muuttamisesta

Kuntarakennemuudistuksen tulee pohjautua kuntien vapaaehtoisuuteen. Ainoa poikkeus pakkoliitoksissa voi olla taloudellinen kriisikuntatapaus. Kuntien talouden kriisiytymiseen ei saa vaikuttaa valtionosuuksien vähentämisellä.

4. Yhdistymisavustuksien ehdoista ja määrästä

Yhdistymisavustuksien tulee olla mahdollisimman kannustavia ja taloudellisesti vaikuttavia. Yhdistymisavustuksia on maksettava myös 2014 jälkeen tehtyjen yhdistymispäätösten jälkeen. Lakiluonnoksessa mainittu yhdistymisavustuksen lisäosa on riittämätön.

Yhdistymisavustuksen saamisen ehdot ovat liian kaavamaiset ja kireät, eivätkä kannusta vapaaehtoisin kuntaliitoksiin.

5. Sosiaali- ja terveydenhuollon tehtävien turvaamisesta sosiaali- ja terveydenhuollon palvelurakennetta koskevien linjausten mukaisesti

Nykyinen sosiaali- ja terveydenhuollon malli koetaan hyväksi, eikä asukas pohjaisen alueen kasvattamisella saada ajateltuja taloudellisia säästöjä aikaan. Sosiaali- ja terveydenhuollon, perusterveydenhuollon ja erikoissairaanhoidon palvelut ovat hyvin erilaisia, joten niiden yhdistäminen saman organisaation alle ei ole mielekäästä. Erikoistasoinen sairaanhoito on säilytettävä nykyisellään sairaanhoitopiirien yhteistyötä kehittämällä.

Evijärvellä 6. maaliskuuta 2013

EVIJÄRVEN KUNTA

Terhi Kultalahti
kunnanhallituksen puheenjohtaja

Seija Teittinen
kunnanjohtaja

LAUSUNNON ANTAMINEN KUNTARAKENNELAKILUONNOKSESTA

Khall § 56
27.2.2013

Valtiovarainministeriö pyytää kunnilta lausuntoa valmisteilla olevasta kuntarakennelaista. Lausunnot pyydetään sähköpostilla valtiovarainministerio@vm.fi viimeistään 7.3.2013 mennessä.

Pääministeri Jyrki Kataisen hallituksen hallitusohjelman mukaan hallitus toteuttaa koko maan laajuisen kuntauudistuksen, jonka tavoitteena on vahvoihin peruskuntiin pohjautuva elinvoimainen kuntarakenne. Osana kuntauudistusta hallitus käynnisti syksyllä 2011 hallitusohjelman mukaisen koko maan kattavan selvityksen kullekin alueelle tarkoituksenmukaisesta kunta- ja palvelurakenteesta. Kunnallishallinnon rakenne -työryhmän selvitys Elinvoimainen kunta- ja palvelurakenne (valtiovarainministeriön julkaisuja 5a/2012 ja 5b/2012) valmistui helmikuussa 2012.

Valtiovarainministeriö asetti helmikuussa 2012 kuntarakennelakia valmistelevan työryhmän, jonka tehtävänä oli seurata ja arvioida kunta- ja palvelurakenneselvityksestä saatavaa palautetta ja sen pohjalta laatia yhteenveto alue- ja kuulemiskierroksesta sekä tehdä uudistuksen vaikutusarviointi ja laatia tarkennettu esitys uudistuksen kriteereistä ja toteuttamistavoista. Lisäksi työryhmän tuli valmistella luonnos hallituksen esityksestä kuntauudistusta ohjaavaksi rakennelaksi.

Hallitus linjasi kuntauudistuksen etenemistä iltakoulussaan 5.6.2012 sekä antoi seuraavana päivänä tiedonannon eduskunnalle kuntauudistuksen etenemisestä (VNT 2/2012 vp). Hallitus antoi linjauksissaan määrittelemiensä tarkastelunäkökulmien perusteella tarkempien uudistuksen kriteerien valmistelun rakennelakia valmistelevan työryhmän tehtäväksi. Työryhmän valmistelemat tarkemmat kriteerit vahvistettiin hallinnon ja aluekehityksen ministerityöryhmässä 27.6.2012.

Nyt kyseessä oleva kuntarakennelakiluonnos on valmisteltu hallituksen linjauksen pohjalta. Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi nykyistä kuntajakolakia, ja samalla lain nimike muutettaisiin sen sisältöä paremmin kuvaavaksi kuntarakennelaksi. Lakiin lisättäisiin säännökset kuntien selvitysvelvollisuudesta, selvitysperusteista ja niistä poikkeamisesta sekä muutettaisiin kuntien yhdistymisen taloudellista tukea koskevia säännöksiä. Lisäksi ehdotetaan kielilain muuttamista eräiltä osin.

Sosiaali- ja terveystieteiden ministerityöryhmä on linjannut palvelurakennemuutostuksen jatkoa 15.11.2012.

Valtiovarainministeriö pyytää kunnan- ja kaupunginhallituksilta lausuntoa luonnoksesta yleisesti sekä erityisesti lausumaan seuraavista kysymyksistä:

- selvitysvelvollisuudesta, selvitysperusteista (ml. poikkeusperusteista) ja selvitysvelvollisuuden sisällöstä;
- esityksen sisältämisestä määräajoista ja menettelyistä;
- valtioneuvoston toimivallasta päättää kuntajaon muuttamisesta;
- yhdistymisavustuksien ehdoista ja määrästä;
- sosiaali- ja terveydenhuollon tehtävien turvaamisesta sosiaali- ja terveydenhuollon palvelurakennetta koskevien linjausten mukaisesti.

Uusille valtuutetuille on lähetetty kopio valtiovarainministeriön lausuntopyyntöä liitteineen 3.1.2013 ja uuden kunnanhallituksen jäsenille 25.1.2013.

Kunnanhallituksen asettama työryhmä on valmistellut liitteen no 1 mukaisen lausuntoluontoluonnoksen.

Kunnanjohtajan ehdotus: Kunnanhallitus ehdottaa valtuustolle, että valtuusto antaa liitteen no 1 mukaisen lausunnon kuntarakennelakiluonnoksesta.

Päätös: Ehdotus hyväksyttiin yksimielisesti.

Valt § 31
5.3.2013

Lausunto liitteenä no 1.

Markus Kattilakoski ehdotti Lasse Vertasen kannattamana, että valtuusto esittää lausuntonaan valtiovarainministeriölle, että Evijärvi aloittaa heti kuntaliitosneuvottelut Kauhavan ja Pietarsaaren suuntaan. Tavoitteena on vapaaehtoisuuteen perustuva kuntaliitos.

Puheenjohtaja totesi, että koska on tehty kunnanhallituksen ehdotuksesta poikkeava kannatettu ehdotus, suoritetaan nimenhuutoäänestys siten, että ne, jotka kannattavat kunnanhallituksen ehdotusta, äänestävät JAA ja ne, jotka kannattavat Kattilakosken ehdotusta, äänestävät EI. Äänestys ehdotus hyväksyttiin.

Suoritettussa äänestyksessä annettiin 16 JAA-ääntä (Alatalo, Alkio, Anttikoski, Holm, Jokela, Järvinen, Konttila, Kultalahti, Latukka, Mäntylä, Paalanen, Ilmari Sulkakoski, Vesala, Välikangas, Matti Sulkakoski, Haapasuo) ja kolme EI-ääntä (Kattilakoski, Siukola, Vertanen).

Päätös: Puheenjohtaja totesi, että äänestyksen jälkeen äänin 16 – 3 kunnanhallituksen ehdotus on tullut valtuuston päätökseksi.

